

МЕНАЏМЕНТ ЉУДСКИХ И ДРУШТВЕНИХ РЕСУРСА

УЦБЕНИК

Др Миленко Бодин

Факултет безбедности

МЕНАЏМЕНТ ЉУДСКИХ
И ДРУШТВЕНИХ РЕСУРСА
Др Миленко Бодин

ИЗДАВАЧ
Универзитет у Београду
Факултет безбедности

ЗА ИЗДАВАЧА
Проф. др Владимира Цветковић, декан

РЕЦЕНЗЕНТИ
Проф. др Шефика Алибабић, Филозофски факултет, Београд
Проф. др Желимир Кешетовић, Факултет безбедности, Београд

ЛЕКТУРА
Бранка Тарбук Топић

ШТАМПА
Бирограф, Земун
Атанасија Пуље 22

ТИРАЖ
200 примерака

ISBN 978-86-80144-31-3

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	3
УВОД	5
ПОЈАМ МЕНАЦМЕНТА	5
I ФИЛОЗОФИЈА МЕНАЦМЕНТА	9
ХУМАНОЛОШКА АРТИКУЛАЦИЈА	
ДРУШТВЕНИХ И ЉУДСКИХ РЕСУРСА	9
РАЗВОЈНИ ЗНАЧАЈ ХУМАНОЛОШКОГ ПРИСТУПА МЕНАЦМЕНТУ	15
МЕНАЦЕРСКА ПРИМЕНА ФИЛОЗОФИЈЕ	17
ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИ ОКВИР МЕНАЦМЕНТА	19
ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИЗУЧАВАЊА	21
РЕЗИМЕ	25
ПИТАЊА И ЗАДАЦИ:	26
ЛИТЕРАТУРА:	27
II ДРУШТВЕНА ФЕНОМЕНОЛОГИЈА МЕНАЦМЕНТА	31
ПОСАО КАО ЧОВЕКОВ ЖИВОТНИ ПРОСТОР И ВРЕМЕ	31
ИНТЕРАКЦИЈА МЕНАЦЕРА И ЗАПОСЛЕНИХ	32
ПОСАО И ПОСАО	33
УНАПРЕЂЕЊЕ ПОСЛА – УНАПРЕЂЕЊЕМ ЗАПОСЛЕНИ	34
МОТИВИСАЊЕ	35
НАГРАЂИВАЊЕ	35
ДРУШТВЕНИ РЕСУРСИ	36
КУЛТУРНИ ОБРАЗАЦ КАО НАЈВАЖНИЈИ ДРУШТВЕНИ РЕСУРС	37
ФАЗЕ УПРАВЉАЊА ПРОМЕНАМА КУЛТУРЕ ОРГАНИЗАЦИЈА	42
ЉУДСКИ РЕСУРСИ	43
ЉУДСКИ РЕСУРСИ КАО ПОЛУГА МЕНАЦМЕНТА	45
КОМПЕТЕНЦИЈЕ	45
ПОСАО, ОДАБИР, УСПЕХ	47
КРИТЕРИЈУМИ ПОСЛОВНЕ И РАДНЕ УСПЕШНОСТИ	48
ВАЖНОСТ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОДАБИРА	50
УКРШТАЊЕ ДРУШТВЕНИХ И ЉУДСКИХ РЕСУРСА	
У ПОСЛОВНИМ УЛОГАМА МЕНАЦМЕНТА51
ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ54
РЕЗИМЕ56
ПИТАЊА И ЗАДАЦИ57
ЛИТЕРАТУРА58

III МЕНАЏМЕНТ ДРУШТВЕНИХ И ЉУДСКИХ РЕСУРСА	61
ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈА КОНЦЕПТА МЕНАЏМЕНТА ДРУШТВЕНИХ И ЉУДСКИХ РЕСУРСА.	61
ОБЛИКОВАЊЕ РЕСУРСА У ДРУШТВУ	61
ДРУШТВЕНИ И ЕКОНОМСКИ САСТАВ	62
ЗАКОНСКИ СМИСАО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ	63
ТРЖИШТЕ ПОСЛОВА И РАДА	65
ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈА МЕНАЏМЕНТА КАО ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНА СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА	68
Јавно добро и тржишни положај	68
КУЛТУРОЛОШКИ СМИСАО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ	69
ОБРАЗОВНИ СМИСАО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ	70
ОРГАНИЗАЦИОНИ СМИСАО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ	71
КУЛТУРА, ЕТИКА И МЕНАЏМЕНТ	73
КУЛТУРА ДРУШТВА	73
КУЛТУРНЕ РАЗЛИКЕ	74
ЕТНОС И ЕТИКА	76
ПОСЛОВНА ЕТИКА	77
ПОСЛОВНА ЕТИКА И МЕНАЏМЕНТ ПРОМЕНА	79
ПОСЛОВНА ЕТИКА И ИНТЕРАКЦИЈА	80
КУЛТУРА ДРУШТВА И МЕНАЏМЕНТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА	82
НАЦИОНАЛНА КУЛТУРА И МЕНАЏМЕНТ ДРУШТВЕНИХ И ЉУДСКИХ РЕСУРСА	84
КОНВЕРГЕНТНИ ПРИСТУП	84
ДИВЕРГЕНТНИ ПРИСТУП	85
КОНТИГЕНТНИ ПРИСТУП	85
МЕНАЏМЕНТ ЉУДСКИХ И ДРУШТВЕНИХ РЕСУРСА КАО ЈАВНИ ИНТЕРЕС ДРУШТВА	86
МЕНАЏМЕНТ КАО НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕС ДРЖАВЕ	88
ХУМАНОЛОШКИ МЕНАЏМЕНТ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ	90
РЕЗИМЕ	93
ПИТАЊА И ЗАДАЦИ	94
ЛИТЕРАТУРА	95
IV ПОСЛОВНИ ДЕЛОКРУГ	99
УВОД	99
АНАЛИЗА ПОСЛА	101
ВАЖНОСТ АНАЛИЗЕ ПОСЛА	101

ИЗВОЂЕЊЕ АНАЛИЗЕ ПОСЛА	102
1) Одређивање пословног циља анализе посла	102
2) Анализа организације	103
3) Одређивање оквира анализе посла.	103
4) Подаци и сазнања о послу.	103
5) Резултат анализе	103
6) Евалуација процеса анализе посла.	103
МЕТОДЕ АНАЛИЗЕ ПОСЛА	104
Опште методе анализе посла	104
Метода непосредног опажања	104
Предности	105
Недостаци	105
Предности	106
Недостаци	107
Предности:	108
Недостаци:	108
УТВРЂИВАЊЕ ЗАХТЕВА ПОСЛА	109
МЕТОДЕ УТВРЂИВАЊА ЗАХТЕВА ПОСЛА	110
Емпиријска метода	110
Метода процене	111
ПРИБАВЉАЊЕ ЉУДСКИХ РЕСУРСА	114
ВАЖНОСТ ПРИБАВЉАЊА КАНДИДАТА	114
ОПШТА СТРАТЕГИЈА ПРИБАВЉАЊА	115
Извори прибављања	116
УНУТРАШЊИ ИЗВОРИ ПРИБАВЉАЊА	117
Оглашавање	117
Препоруке менаџера	118
Предлози одељења људских ресурса	119
СПОЉАШЊИ ИЗВОРИ ПРИБАВЉАЊА	119
Оглашавање	119
Медији оглашавања	120
Евалуација процеса прибављања	125
ОДАБИР ЉУДИ	126
ВАЖНОСТ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОДАБИРА	126
ОДАБИР КАНДИДАТА ЗА ПОСАО	127
МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ ОДАБИРА КАНДИДАТА	128
СТАНДАРДНИ ИЗВОРИ ИНФОРМАЦИЈА О КАНДИДАТИМА	128
Пријава на конкурс	128
Биографија	129

Препоруке	130
ПСИХОЛОШКИ ТЕСТОВИ	130
ИНТЕРВЈУ	132
МОТИВИСАЊЕ ЉУДИ ЗА РАД	136
РАЗЛОЗИ МЕНАЦЕРСКОГ ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА МОТИВАЦИЈУ	136
ОДРЕЂЕЊЕ РАДНЕ МОТИВАЦИЈЕ	137
САДРЖАЈНЕ ТЕОРИЈЕ МОТИВАЦИЈЕ	140
Теорија хијерархије потреба	140
Поуке за менаџмент	145
Двофакторска теорија мотивације	147
Поуке за менаџмент	150
ПРОЦЕСНЕ ТЕОРИЈЕ МОТИВАЦИЈЕ	151
Когнитивни модел мотивације	152
НАГРАЂИВАЊЕ КАО СТРАТЕГИЈА МОТИВИСАЊА	155
СТРАТЕГИЈЕ МОТИВИСАЊА КРОЗ МЕНАЏМЕНТ	157
МАТЕРИЈАЛНЕ КОМПЕНЗАЦИЈЕ И СТИМУЛАЦИЈЕ	159
ОПШТИ ПРЕДУСЛОВИ МОТИВАЦИОНОГ ДЕЛОВАЊА	160
Поука за менаџмент	162
ГРУПНЕ СТИМУЛАЦИЈЕ	163
Учествовање запослених у добитку (gainsharing)	163
Учествовање запослених у профиту	164
Учествовање запослених у власништву	165
Поуке за менаџмент	166
ИНДИРЕКТНЕ МАТЕРИЈАЛНЕ СТИМУЛАЦИЈЕ	
(БЕНЕФИЦИЈЕ И УСЛУГЕ ЗАПОСЛЕНИМА)	166
НЕМАТЕРИЈАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ МОТИВАЦИЈЕ	167
Посао и обликовање посла	167
Различити приступи обликовању посла	168
Обогађивање посла	169
Поука за менаџмент	171
УПРАВЉАЊЕ ПОМОЋУ ЦИЉЕВА – MANAGEMENT BY OBJECTIVES	
(МВО) 3	171
ЦИЉЕВИ ИМАЈУ ВИШЕСТРУКЕ СВРХЕ: 3	172
ПОБОЉШАЊЕ ПОСЛА И РАДНА ЕФЕКТИВНОСТ	175
ЦИКЛУС РАДНЕ ЕФЕКТИВНОСТИ	175
ПЛАНИРАЊЕ РАДА	175
ПОДРШКА У ОСТВАРИВАЊУ ПОСЛОВНИХ РЕЗУЛТАТА	176
СТАЛНИ ПРЕГЛЕД	177
ЕВАЛУАЦИЈА	178

ЗАШТО ЈЕ ПОТРЕБНА ЕВАЛУАЦИЈА?	178
ШТА СЕ ПРОЦЕЊУЈЕ?	179
ОСОБИНЕ ЛИЧНОСТИ	180
БИХЕЉВИОРАЛНО ЗАВИСНЕ СКАЛЕ ПРОЦЕНЕ	181
БИХЕЉВИОРАЛНЕ СКАЛЕ ПОСМАТРАЊА	181
ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА	182
Резултати рада у поређењу с описом посла	182
Резултати рада у поређењу са компетенцијама које посао захтева	182
Праћење актуелних резултата рада	183
Доприноси процесу евалуације?	183
Ефективност евалуације 4	185
Повратне информације	186
Побољшање посла	187
Модел критеријума	187
РЕЗИМЕ.	189
ПИТАЊА И ЗАДАЦИ	190
ЛИТЕРАТУРА.	191
V РЕСУРСИ КАО ДРУШТВЕНА И ЉУДСКА ДОБРА	195
КОНЦЕПТ У РАЗВОЈУ	195
ОБРАЗОВАЊЕ И РЕСУРСИ	196
ПУТОКАЗИ ЗА СРБИЈУ	198
РАЗВОЈ ИНСТИТУЦИЈА	
КАО РАЗВОЈ ДРУШТВЕНЕ ОДГОВОРНОСТИ	199
СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВА	200
УСАВРШАВАЊЕ ЉУДИ КАО НОСИЛАЦА ДРУШТВЕНЕ	
ОДГОВОРНОСТИ	202
НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ И МЕНАЏМЕНТ	204
Уместо закључка	207
О РАДУ СА ЉУДИМА И ЗБОГ ЉУДИ	207
РЕЗИМЕ.	210
ПИТАЊА И ЗАДАЦИ	211
ЛИТЕРАТУРА.	212
VI ПРИЛОЗИ	215
ПРИЛОГ 1.	215
РАДНО ЗАКОНОДАВСТВО У СРБИЈИ	215
КАКО ДОДАТНО ПОБОЉШАТИ РАДНО ЗАКОНОДАВСТВО	
У СРБИЛИ?	220

РАДНО ЗАКОНОДАВСТВО ЗЕМАЉА У РЕГИОНУ	223
РЕЗИМЕ.	226
ПИТАЊА И ЗАДАЦИ	227
ЛИТЕРАТУРА.	228
ПРИЛОГ 2.	229
ДУАЛНО СРЕДЊЕ СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ.	229
РЕЗИМЕ.	239
ПИТАЊА И ЗАДАЦИ	240
ЛИТЕРАТУРА.	241
ВАЖНИЈИ ПОЈМОВИ.	249
РЕГИСТАР ПОЈМОВА.	250
РЕГИСТАР ИМЕНА	251